

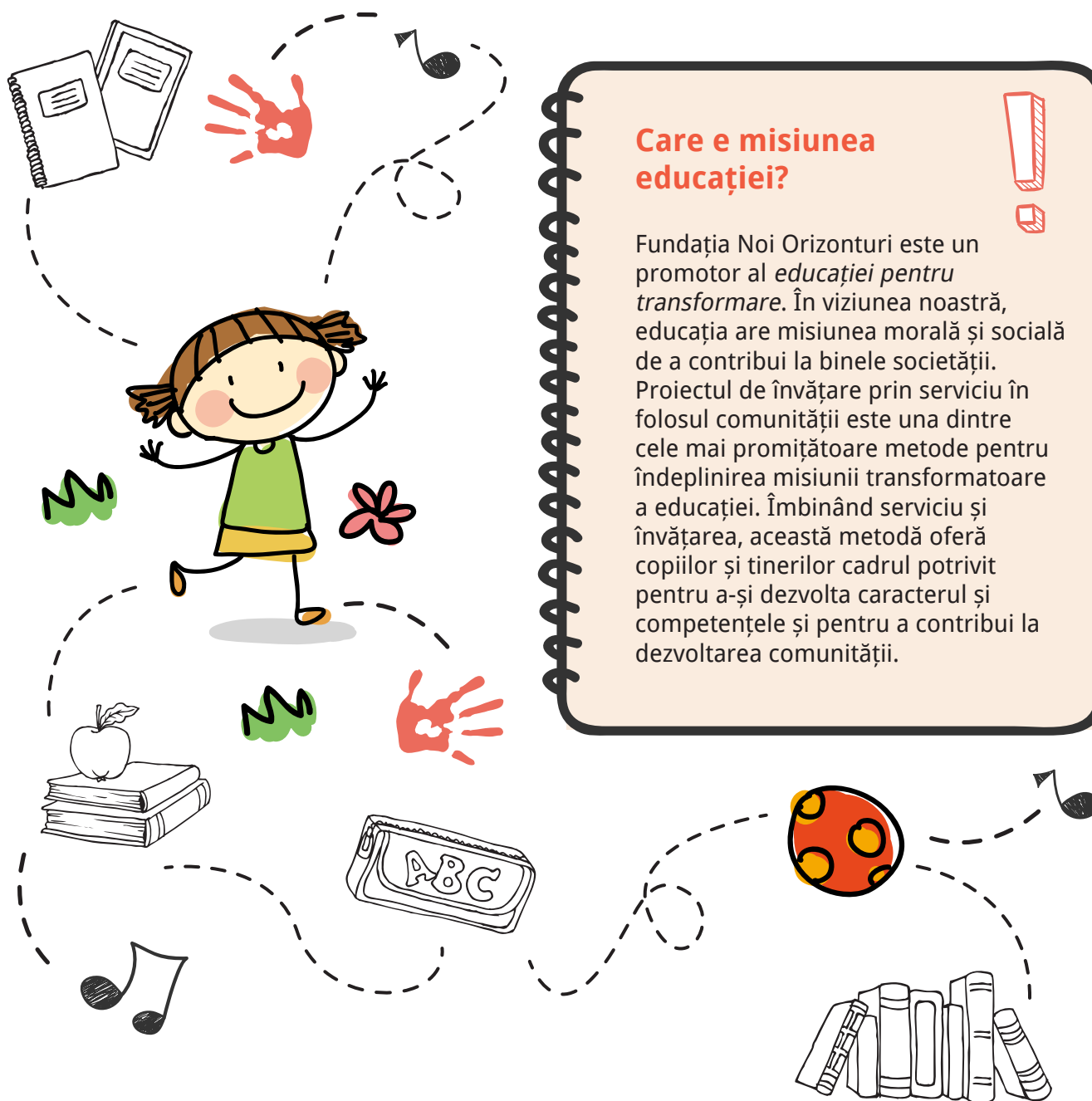
Material realizat de:

Noi **Orizonturi**
pentru tineri și comunitate

Cu sprijinul financiar al:

ROMANIAN - AMERICAN
FOUNDATION

Fundația Noi Orizonturi propune profesorilor din România să experimenteze în cadrul programului „Școala altfel” proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității. Acest material prezintă beneficiile acestui tip de proiect educațional, descrie principalele lui etape și exemplifică cum poate fi utilizat în „Școala altfel”.

Care e misiunea educației?

Fundația Noi Orizonturi este un promotor al *educației pentru transformare*. În viziunea noastră, educația are misiunea morală și socială de a contribui la binele societății. Proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității este una dintre cele mai promițătoare metode pentru îndeplinirea misiunii transformatoare a educației. Îmbinând serviciu și învățarea, această metodă oferă copiilor și tinerilor cadrul potrivit pentru a-și dezvolta caracterul și competențele și pentru a contribui la dezvoltarea comunității.

CUPRINS:

- De ce *învățare prin serviciu în folosul comunității* în „Școala altfel”? 3
- Ce este *învățarea prin serviciu în folosul comunității*? 4
- De ce resurse are nevoie un profesor pentru a experimenta metoda 4
- Cum pregătim și derulăm un proiect de *învățare prin serviciu în folosul comunității*? 6
- Despre Noi Orizonturi, dedicată de peste 15 ani educației prin experiență 11

De ce învățare prin serviciu în folosul comunității în „Școala altfel”?

În cadrul programului „Școala altfel” profesorii au posibilitatea să acorde mai mult timp, decât în restul anului, **dezvoltării competenței de învățare și abilităților socio-emoționale**, fiind încurajați să testeze diverse metode de învățare.

Proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității este o metodă **oferantă** (elevii experimentează o multitudine de situații pe care profesorul le poate valorifica pentru atingerea obiectivelor de învățare), **flexibilă** (profesorul poate defini un cadru mai mic sau mai mare de acțiune al elevilor) și **familiară** (cei mai mulți profesori din România deja folosesc anumite elemente ale metodei).

Proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității poate fi utilizat cu ușurință pentru dezvoltarea competenței de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul elevilor. Însă, testând această metodă în cadrul programului „Școala altfel” veți descoperi beneficii multiple nu doar pentru elevi, ci și pentru profesori, școală și comunitate.

Elevii...

- Își dezvoltă caracterul și competențele;
- Simt satisfacția de a contribui la binele comunității;
- Cunosc în profunzime nevoile comunității;
- Își fac noi prieteni.

Profesorii...

- Își îmbunătățesc relația cu elevii;
- Simt satisfacția de a contribui la binele comunității;
- Atrag colaborarea colegilor, părinților și membrilor comunității;
- Se bucură de energia pozitivă, curiozitatea și creativitatea elevilor lor.

Comunitatea...

- Devine spațiu de învățare pentru elevi, contribuind la procesul de dezvoltare/ învățare;
- Își face cunoscute problemele;
- Atrage noi ambasadori, voluntari sau viitori cetățeni activi.

Școala...

- Oferă elevilor posibilitatea de a găsi legături între ceea ce învață la școală și ceea ce se întâmplă în comunitate;
- Contribuie la binele comunității;
- Construiește punți de colaborare cu părinții și membrii comunității;
- Se bucură de implicarea elevilor în rezolvarea problemelor care îi afectează sau îi preocupă.

Ce este învățarea prin serviciu în folosul comunității?

După cum ne spune și numele, **proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității** este o metodă care facilitează învățarea elevilor implicându-i în rezolvarea unei probleme din comunitatea lor (școală, vecinătate, localitate ș.a.m.d.). Sprijiniți de profesori, elevii identifică nevoile comunității, dezbat soluții, se reunesc în jurul unui scop comun și acționează în comunitate. Concomitent, ghidați de profesori, elevii reflectează și își evaluează progresul în învățare.

EXEMPLU:

Anul acesta, ornitologii ne-au avertizat că din cauza temperaturilor scăzute din lunile ianuarie-decembrie, păsările rămase în parcuri vor avea nevoie de hrană suplimentară. Imaginați-vă că un grup de elevi află despre această problemă, caută soluții și, cu sprijinul dumneavoastră, pun în practică un proiect de informare a cetățenilor privind hrănirea păsărilor din parc pe timpul iernii. Ghidați pe parcursul proiectului, elevii își auto-evaluează regulat abilitățile de management al timpului și de luare a deciziilor. **La finalul proiectului, pe de o parte elevii au contribuit la protecția păsărilor din comunitate, iar pe de altă parte s-au deprins să-și monitorizeze timpul de rezolvare a sarcinilor și să exprime politicos argumente în vederea luării unei decizii de grup.**

De ce resurse are nevoie un profesor pentru a experimenta metoda în „Școala altfel”?

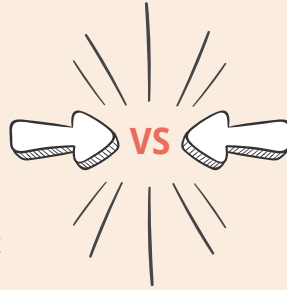
Un profesor dornic să testeze proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității are nevoie de 35–40 ore de pregătire și lucru cu elevii, un set minim de consumabile (hârtie A4 și A3, markere, fișe de lucru) și disponibilitate de a sprijini elevii să identifice alte resurse necesare proiectului.

Toate etapele proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității se pot derula pe parcursul săptămânii „Școala altfel” sau anterior, în timpul și ulterior acesteia (recomandat). Metoda poate fi folosită cu elevi de primar, gimnaziu sau liceu.

Cu siguranță că ați mai implicat elevii în proiecte sau acțiuni de voluntariat prin care au contribuit la soluționarea unor probleme din comunitate. Ce aduce în plus proiectul **de învățare prin serviciu** în folosul comunității?

Într-o acțiune obișnuită de voluntariat, caritabilă sau civică:

- Profesorii iau deciziile cheie și distribuie sarcini elevilor („vom planta copaci” / „vom cânta colinde la azilul de bătrâni”);
- Obiectivele de învățare nu sunt explicit definite și nu sunt negociate cu elevii;
- Elevii nu reflectează asupra progresului în învățare și impactului în comunitate.

Într-un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității:

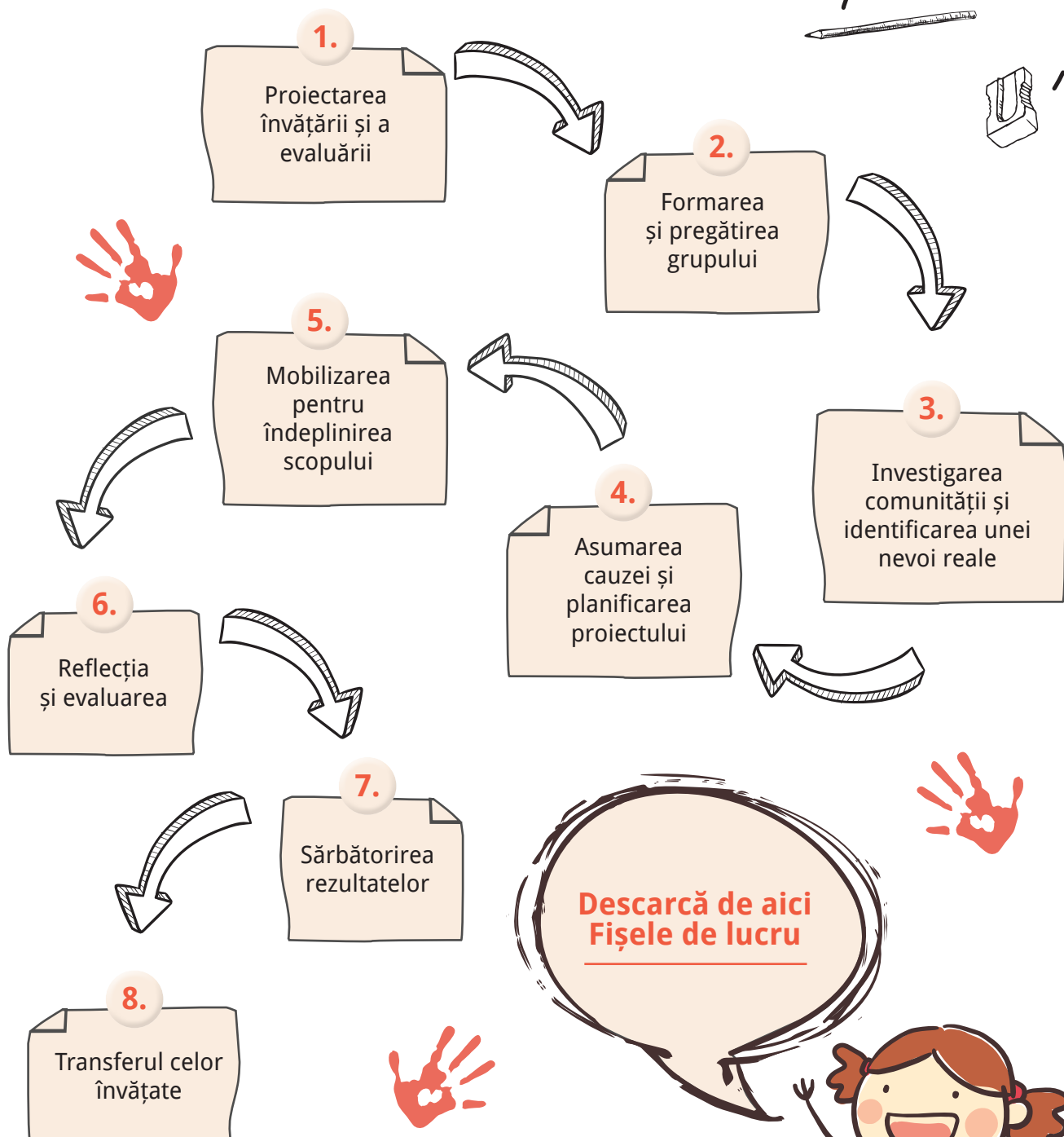
- Vocea elevilor e auzită: ei iau decizii cheie în proiect (definirea nevoii, alegerea soluției, folosirea resurselor);
- Profesorul este preocupat de stabilirea și evaluarea obiectivelor de învățare, care sunt definite în relație cu nevoile elevilor și acțiunea de serviciu în folosul comunității;
- Elevii reflectează regulat asupra progresului în învățare și impactului în comunitate.

Elevii pot iniția proiecte pentru protecția animalelor, dezvoltare sustenabilă, educație, recreație, asistența grupurilor vulnerabile (persoane cu dizabilități, copii din familii sărace, persoane de etnie romă), participarea tinerilor sau dezvoltare culturală. Indiferent de tema aleasă, învățarea prin serviciu în folosul comunității este recunoscută științific pentru dezvoltarea caracterului (încrederea, compasiunea, perseverența etc.) și a competențelor cheie (comunicare, colaborare, management de proiect etc.).

Cum pregătim și derulăm un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității?

Dacă v-ați hotărât să oferiți elevilor experiența unui proiect de serviciu în folosul comunității, vă recomandăm parcurgerea următoarelor etape:

Mai departe puteți afla ce nevoi au elevii în fiecare etapă și care e rolul profesorului într-un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității, de succes.

1.

Proiectarea învățării și a evaluării

În această etapă stabiliți progresul în învățare pe care vă doriți să îl facă elevii dumneavoastră participând la proiectul de învățare prin serviciu în folosul comunității și metodele de evaluare formativă. În „Școala altfel”, conform metodologiei de organizare a programului, urmărim dezvoltarea competențelor de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul elevilor.

<https://www.edu.ro/ghid-de-implementare-programului-național-„școala-altfel”-2016>

EXPLORAȚI:

- **Aici** puteți citi mai mult despre dezvoltarea competențelor de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul elevilor (Capitolul II, Subcapitolele 2, 3 și 5).
- **Fișa 1 și 2** din acest material vă pot inspira în proiectarea obiectivelor de învățare și a metodelor de evaluare formativă.

În lipsa proiectării obiectivelor de învățare și metodelor de evaluare, un proiect se transformă într-o acțiune de serviciu în folosul comunității pe care o poate organiza oricine, oricând. Măiestria profesorului e dată tocmai de abilitatea lui de a îmbina învățarea și serviciul în folosul comunității.

În funcție de obiectivele urmărite și context, profesorul poate alege în prealabil comunitatea pe care elevii să o investigheze (școală, cartier, comunitatea vorbitorilor de limbă romani etc.) sau o anumită temă (ex. patrimoniu cultural, folosirea internetului, accesul la hrană etc.).

2.

Formarea și pregătirea grupului

În această etapă, elevii au nevoie să se cunoască între ei, să stabilească reguli de grup, să-și înțeleagă rolul în proiect, să se auto-evalueze și să se angajeze în atingerea obiectivelor de învățare propuse de profesor.

Reuniți 10-15 elevi dornici să dedice comunității o parte din săptămâna „Școala altfel” și să participe la activitățile de pregătire a proiectului. Organizați o întâlnire de cunoaștere și auto-evaluare. Este un moment bun și pentru informarea părinților în cadrul unei întâlniri sau cu o scrisoare trimisă acasă.

<http://impact-clubs.org/ro/stiri/activitati-impact>

<https://www.youtube.com/watch?v=mExa0ewnj4k>

EXPLORAȚI:

- **Aici** puteți găsi activități interactive de cunoaștere;
- **Acesta** este un filmuleț care explică serviciu în folosul comunității pe limba tuturor;
- **Aici** vă puteți inspira cum să facilitați învățarea auto-dirijată.

<http://www.alsdgc.ro/userfiles/MENTORAT%20PENTRU%20DEZVOLTARE%20COMPLEXA%20f.pdf>

3.

Investigarea comunității și identificarea unei nevoi reale

În această etapă, elevii au nevoie să cunoască comunitatea (ex. *cine sunt membrii comunității? cum relaționează? care sunt aspirațiile sau obișnuințele lor? care sunt resursele comunității?*) și să afle nevoile membrilor comunității.

Ghidați și încurajați elevii să viziteze comunitatea, să observe problemele din jurul lor, să citească mass-media locală, să discute cu vecini, colegi, persoane dezavantajate sau autorități despre nevoile lor și posibile soluții. Stabiliți, împreună cu elevii, cum vor fi documentate rezultatele investigației. Jurnalul de investigație (virtual, sub forma unui blog, sau fizic), harta comunității, fotografiile și videoclipurile sunt doar câteva metode.

În definirea nevoii la care va răspunde proiectul, e important să acordați libertate de alegere elevilor, să observați ce îi intrigă, să-i încurajați să exploreze în profunzime și să decidă cum vor să acționeze.

4.

Asumarea cauzei și planificarea proiectului

4.1. Asumarea cauzei

În această etapă, elevii au nevoie să prezinte unii altora rezultatele investigației, să dezbată nevoile comunității și posibilele soluții, să reflecteze asupra propriilor resurse (timp, spațiu, materiale etc.) și să se unească în jurul unei cauze comune.

Provocați elevii să răspundă la întrebarea *Ce probleme identificate în comunitate vreți să rezolvați și cum?*, încurajați-i să formuleze mai multe opțiuni (probleme-soluții), să se poziționeze pro sau contra, să-și argumenteze alegerea în fața colegilor și să discute până obțin consens cu privire la problema pe care doresc să o rezolve.

4.2. Planificarea proiectului

În această etapă, elevii au nevoie să dezvolte împreună un plan de acțiune, să inventarieze resursele de care au nevoie, posibili parteneri și să își asume sarcini de lucru. În funcție de context, elevii pot continua documentarea problemei, soluției sau acțiunilor necesare punerii în practică a ideilor.

Încurajați elevii ca înainte să se hotărască asupra unor acțiuni, să înțeleagă în profunzime problema pe care vor să o rezolve, să se consulte cu persoanele implicate/ beneficiarii viitorului proiect. Ghidați elevii să colaboreze, să ia decizii împreună și să-și asume sarcini/ responsabilități.

Definirea problemei și alegerea unui scop de către elevii înșiși sunt elemente cheie în învățarea prin serviciu în folosul comunității. Acest lucru angajează socio-emoțional elevii, îi motivează să finalizeze proiectul, să depășească obstacolele apărute și să învețe.

https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-116/t kit Project Management.pdf

EXPLORAȚI:

-
- **Aici** puteți învăța mai multe despre planificarea unui proiect;
 - **Aici** puteți explora exemple de proiecte de serviciu în folosul comunității.

<http://impact-clubs.org/ro/stiri/activitati-impact>

Mobilizarea pentru îndeplinirea scopului

În această etapă, elevii pun în practică planul de acțiune pe care l-au agreat (renovează parcul, organizează o excursie educativă, un târg caritabil sau orice alte activități de serviciu în folosul comunității), dar pot întâmpina dificultăți care să le pună în pericol rezultatul (elevi care nu-și îndeplinesc sarcinile, aspecte omise, schimbări neprevăzute etc.).

Asigurați-vă că elevii sunt în siguranță, încurajați-i să găsească soluții pentru obstacolele apărute și facilitați dialogul permanent cu membrii comunității. Creșterea capacității de a rezolva probleme este un efect cheie asupra elevilor implicați în proiecte de învățare prin serviciu în folosul comunității, iar acest lucru se face cel mai bine când membrii comunității/beneficiarii proiectului sunt și ei implicați.

Reflecția și evaluarea

6.1. Evaluarea impactului proiectului

În această etapă, elevii au nevoie să evalueze impactul acțiunilor lor asupra comunității, să analizeze ce a funcționat și ce nu, să propună viitoare soluții.

Încurajați elevii să reviziteze comunitatea, să ceară feedback de la beneficiarii proiectului și să discute despre cele aflate. Creați o atmosferă prietenoasă, de apreciere pentru rezultatele atinse și provocați elevii să propună soluții noi, îmbunătățite, pentru problemele comunității.

<https://www.edu.ro/ghid-de-implementare-programului-național-„școala-altfel”-2016>

EXPLORAȚI:

- **Aici** puteți citi mai mult despre evaluarea competențelor de învățare și a abilităților socio-emoționale în rândul elevilor (Capitolul II, Subcapitolele 2, 3 și 5).
- **Fișa 1 și 2** din acest material vă pot inspira în proiectarea obiectivelor de învățare și a metodelor de evaluare.

6.2. Reflecția

În această etapă, elevii au nevoie să rememoreze, să analizeze și să împărtășească cu grupul sentimentele și emoțiile avute de-a lungul proiectului, momentele critice și soluțiile găsite, revelațiile personale și lecțiile învățate.

Facilitați discuții de grup și găsiți un echilibru între încurajare și fermitate astfel încât elevii să vorbească deschis, să respecte mărturisirile celorlalți, să rămână cu un sentiment de satisfacție și determinare.

6.3. Evaluarea învățării

În această etapă, elevii au nevoie să își evalueze progresul în raport cu obiectivele de învățare negociate cu profesorul în etapa de Pregătire.

Creați sarcini de lucru care să permită elevilor să evalueze rezultatele învățării, analizați împreună progresul față de obiectivele de învățare propuse și planificați noi strategii/obiective de învățare. Dacă metoda este folosită la clasă, în această etapă, elevii primesc note în funcție de efortul depus și progresul realizat.

7.

Sărbătorirea rezultatelor

În această etapă, elevii au nevoie să sărbătorească rezultatele obținute, sprijinul acordat comunității, progresul personal și reușita de echipă. Organizați o întâlnire distractivă, o ieșire în parc sau o prezentare a rezultatelor în fața colegilor, profesorilor și părinților. Bucurați-vă alături de elevi de succesul inițiativei dumneavoastră, împărtășiți cu colegii lecțiile învățate și informații părinții despre evoluția elevilor.

8.

Transferul celor învățate

În această etapă, elevii aplică ceea ce au învățat în viața de zi cu zi. La o lună sau mai mult de la finalizarea proiectului, organizați o întâlnire de reflecție, încurajați elevii să împărtășească felul în care au pus în aplicare cunoștințele, abilitățile sau atitudinile achiziționate pe parcursul proiectului de învățare.

Implicarea elevilor într-un proiect de învățare prin serviciu în folosul comunității nu se reduce la organizarea unui context în care aceștia să acționeze în comunitate, ci parcurgerea tuturor etapelor descrise mai sus. Astfel, profesorii și elevii vor petrece împreună între 6 și 9 întâlniri de lucru a câte 2 ore. Profesorii petrecând alte 10-30 ore pentru pregătirea activităților. Profesorii care decid experimentarea proiectului de învățare prin serviciu în folosul comunității în „Școala altfel”, pot facilita toate etapele descrise mai sus pe parcursul săptămânii „Școala altfel” sau anterior acesteia, în afara programului școlar.

Fundația Noi Orizonturi, dedicată de peste 15 ani educației prin experiență

Misiunea Fundației Noi Orizonturi, fondată în anul 2000 în Valea Jiului, este să inspire tinerii să conducă și să producă schimbări sociale. Facem acest lucru inovând și susținând modele de educație prin experiență, care-i împuternicesc pe tineri să se dezvolte pe sine, comunitatea și lumea în care trăiesc!

La nivel național, Noi Orizonturi a dezvoltat două programe educaționale: IMPACT - educație prin proiecte de serviciu în folosul comunității și VIAȚA - educație prin aventură. Cu ajutorul acestora, copii și tineri între 11 și

19 ani devin mai implicați, mai responsabili și mai încrezători în forțele proprii. Ei dobândesc valori, atitudini și abilități care pot să-i ajute cu adevărat în viață.

În paralel, Noi Orizonturi a lansat un program academic internațional, Semester Abroad, care aduce în fiecare toamnă în Valea Jiului studenți de la Northwestern College (Orange City, Iowa) și Gordon College (Wenham, Massachusetts), dar și un proiect dedicat înființării primei rețele de școli comunitare din România - Școli conectate la comunitate.

